

ODVISNOST OD ZDRAVIL

Tine Pelcl

1. Kakšne težave in zaplete lahko pričakujete, če ste odvisni od zdravil?

Pri dolgotrajnem jemanju katerega izmed zgoraj navedenih zdravil se lahko pojavijo naslednji znaki:

- toleranca (potreba po vedno večjih dozah zdravila, da se doseže želeni učinek),
- psihična odvisnost (močna oziroma nepremagljiva želja (hrepenenje) po psihoaktivni snovi),
- fizična odvisnost (po prenehanju jemanja se pojavi abstinenčni sindrom – močno potenje, slabost, diareja, kašelj, občutek difuzne bolečine po vsem telesu, nespečnost).

Odvisnost prepoznate tudi po tem, da z uživanjem zdravila nadaljujete kljub jasnim dokazom o škodljivosti tega početja, samo uživanje ter dejavnosti za pridobitev zdravila pa vam postanejo pomembnejše od drugih obveznosti v življenju. Odvisnost se lahko pojavi po 4-6 tednih uporabe, odtegnitveni simptomi pa se lahko pojavijo že po enem do desetih dneh po opustitvi zdravila.

2. Kaj lahko sami storite, da ne bi postali odvisni od zdravil?

Zdravila, ki lahko povzročijo odvisnost, boste prepoznali po oznaki § na zunanji ovojnini.

Večina zdravil, ki lahko povzročajo odvisnost, vplivajo tudi na sposobnost za upravljanje z motornimi vozili, na kar vas opozarjata znaka Δ in ▲.

Pomembno je, da pred uporabo zdravila natančno preberete navodilo za uporabo ter se v primeru nejasnosti posvetujete s svojim zdravnikom ali s farmacevtom, ki vam je zdravilo izdal. Prav tako se morate držati navodil, ki vam jih je vaš zdravnik dal glede jemanja posameznega zdravila, in nikoli ne jemljite zdravil po lastni presoji.

3. Kdaj morate k zdravniku?

Če se pojavi kateri izmed zgoraj navedenih simptomov, morate nemudoma obiskati svojega zdravnika družinske medicine.

4. Razvoj odvisnosti od zdravil

Najprej se pojavi toleranca, sledi ji psihična odvisnost. Zadnja stopnja v razvoju odvisnosti pa je fizična odvisnost.

5. Kako poteka spremljanje bolnika, ki je odvisen od zdravil?

Ko se pojavijo simptomi odvisnosti, je potrebno obiskati osebnega zdravnika, ki bo ocenil stopnjo odvisnosti, vas napotil v laboratorij zaradi odvzema krvi in urina ter opredelil potrebo po posvetu s specialistom psihiatrom, psihoterapevtom ali kliničnim psihologom.

6. Kako poteka zdravljenje bolnika, ki je odvisen od zdravil?

Osnovna načela zdravljenja vključujejo:

- natančno diagnostiko odvisnosti in morebitnih pridruženih duševnih motenj ali bolezni,
- motivacijski postopek za vključitev v enega od programov strokovne pomoči,
- intenzivno zdravljenje, ki vključuje lajšanje odtegnitvene krize, zdravljenje morebitne dodatne duševne motnje, psihoterapijo in pomoč družinskim članom,
- podaljšano zdravljenje oziroma rehabilitacijo v skupinah zdravljenih oseb in njihovih bližnjih.

Pri zdravljenju odvisnosti ne smete nikoli takoj prenehati z jemanjem zdravila, od katerega ste odvisni, ampak pod nadzorom svojega zdravnika postopoma zmanjšujete odmerek zdravila po shemi, ki vam jo bo zdravnik predpisal. Ob tem vam bo lahko začasno uvedel drugo zdravilo, ki ne povzroča odvisnosti in vam bo pomagalo pri opuščanju zdravila, od katerega ste odvisni. Vključite se lahko v skupine za samopomoč in uporabite anonimne telefonske linije, namenjene ljudem z boleznimi odvisnosti.

7. Kako odvisnost od zdravil vpliva na vaše življenje?

Odvisnost lahko močno spremeni prioriteto vrednot v vašem življenju (večino časa posvetite iskanju zdravila in uživanju le-tega, pomembne stvari v življenju – družinske člane, prijatelje in sodelavce – pa zapostavljate). Odvisne osebe imajo zmanjšano zmožnost za delo, slabša je koncentracija, prav tako je manjša tudi zmožnost za upravljanje vozil v prometu. Predvsem pri starejših je večja nevarnost poškodb zaradi padcev.